

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
Кафедра освітології та психолого-педагогічних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

з науково-методичної та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОДФ.01 ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

для студентів

спеціальності	012 Дошкільна освіта
освітнього рівня	перший (бакалаврський)
освітньої програми	012.00.01 Дошкільна освіта

Київ – 2022 рік

Розробники:

Лавриченко Н. М., доктор педагогічних наук, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти
Дем'яненко В. І., викладач кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти

Викладачі:

Лавриченко Н. М., доктор педагогічних наук, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти
Дем'яненко В. І., викладач кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри освітології та психолого-педагогічних наук
Протокол № 1 від 01 вересня 2022 року

Завідувач кафедри _____ Людмила ХОРУЖА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
012.00.01 Дошкільна освіта
___ вересня 2022 р.

Гарант освітньої програми _____ Олена ПОЛОВІНА

Робочу програму перевірено
___ _____ 2022 р.

Заступник декана з науково-методичної та навчальної роботи
_____ Леся КУЗЕМКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
Вид дисципліни	обов'язкова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120			
Курс	1-й		1-й	
Семестр	1		1	
Кількість змістових модулів з розподілом:	4		4	
Обсяг кредитів	4		4	
Обсяг годин, в тому числі:	120		120	
Аудиторні	56		16	
Модульний контроль	8		-	
Семестровий контроль	30		-	
Самостійна робота	26		104	
Форма семестрового контролю	Екзамен		Екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів професійних компетентностей щодо розуміння й усвідомлення освітньої політики у сфері інклюзивної освіти, реалізації завдань інклюзивної освіти у закладах дошкільної освіти.

Відповідно до Освітньо-професійної програми 012.00.01 «Дошкільна освіта» (скорочена програма підготовки) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти від 16.06.2022 р., дисципліна забезпечує формування загальних і спеціальних (фахових) компетентностей.

Серед загальних:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-4 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6 – Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-8 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-9 – Здійснення безпечної діяльності.

Серед спеціальних (фахових):

СК-6 – Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

СК-10 – Вміння складати Індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

СК-15 – Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

СК-16 – Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.

СК-17 – Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

3. Результати навчання за дисципліною

Відповідно до Освітньо-професійної програми 012.00.01 «Дошкільна освіта» (скорочена програма підготовки) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти від 16.06.2022 р., дисципліна «Інклюзивна освіта» забезпечує оволодіння такими результатами навчання:

РН-03 – Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.

РН-06 – Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

РН-07 – Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

РН-08 – Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

РН-10 – Бути знайомим з програмою раннього втручання, розуміти можливості опори на нього в подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

РН-11 – Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.

РН-16 – Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

РН-19 – Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

РН-20 – Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

РН-21 – Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.

РН-22 – Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.

4. Структура навчальної дисципліни «Інклюзивна освіта»

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна:				Самостійна робота
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	
Змістовий модуль 1. Нормативно-правові основи курсу та управління інклюзивною освітою						
Тема 1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи	6	2	2	-	-	2
Тема 2. Зміст забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах та законодавстві	6	2	2	-	-	2
Тема 3. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти	6	2	2	-	-	2
Тема 4. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти	6	2	2	-	-	2
Модульний контроль	2					
Разом:	26	8	8	-	-	8
Змістовий модуль 2. Державно-громадське управління інклюзивною освітою						
Тема 5. Управління інклюзивною освітою	6	2	2	-	-	2
Тема 6. Характеристика мережі закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами	6	2	2	-	-	2
Модульний контроль	2					
Разом:	14	4	4	-	-	4
Змістовий модуль 3. Дитина з особливими освітніми потребами						
Тема 7. Особливості психофізичного розвитку дітей з ООП	8	2	4	-	-	2
Тема 8. Індивідуальний підхід та етапи соціалізації дітей з ООП	8	2	4	-	-	2
Модульний контроль	2					
Разом:	18	4	8	-	-	4
Змістовий модуль 4. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти						
Тема 9. Дизайн інклюзивного освітнього середовища	6	2	2	-	-	2
Тема 10. Психолого-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами	6	2	2	-	-	2
Тема 11. Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами	6	2	2	-	-	2
Тема 12. Навчання в інклюзивному освітньому середовищі	6	2	2	-	-	2
Тема 13. Додаткові освітні послуги в інклюзивному освітньому середовищі	6	2	2	-	-	2
Модульний контроль	2					
Разом:	32	10	10	-	-	10
Семестровий контроль	30					
Усього	120	26	30	-	-	26

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна:				Самостійна робота
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	
Змістовий модуль 1. Нормативно-правові основи курсу та управління інклюзивною освітою						
Тема 1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи	10	2	-	-	-	8
Тема 2. Зміст забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах та законодавстві	8	-	-	-	-	8
Тема 3. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти	10	-	2	-	-	8
Тема 4. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти	10	-	2	-	-	8
Разом:	38	2	4	-	-	32
Змістовий модуль 2. Державно-громадське управління інклюзивною освітою						
Тема 5. Управління інклюзивною освітою	10	2	-	-	-	8
Тема 6. Характеристика мережі закладів освіти для дітей з ООП	10	-	2	-	-	8
Разом:	20	2	2	-	-	16
Змістовий модуль 3. Дитина з особливими освітніми потребами						
Тема 7. Особливості психофізичного розвитку дітей з ООП	10	2	-	-	-	8
Тема 8. Індивідуальний підхід та етапи соціалізації дітей з ООП	8	-	-	-	-	8
Разом:	18	2	-	-	-	16
Змістовий модуль 4. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти						
Тема 9. Дизайн інклюзивного освітнього середовища	8	-	-	-	-	8
Тема 10. Психолого-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами	10	-	2	-	-	8
Тема 11. Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами	8	-	-	-	-	8
Тема 12. Навчання в інклюзивному освітньому середовищі	10	-	2	-	-	8
Тема 13. Додаткові освітні послуги в інклюзивному освітньому середовищі	8	-	-	-	-	8
Разом:	44	-	4	-	-	40
Усього:	120	6	10	-	-	104

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Нормативно-правові основи курсу та управління інклюзивною освітою

Тема 1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи (2 год.)

Сутність і зміст поняття «інклюзивна освіта». Поняття «особливі освітні потреби». Особи з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивної освіти. Завдання та принципи інклюзивної освіти. Переваги інклюзивної освіти. Категорії осіб з особливими освітніми потребами відповідно до класифікації ЮНЕСКО. Дослідження у сфері інклюзивної освіти.

Ключові слова: інклюзивна освіта, особливі освітні потреби, особа з особливими освітніми потребами.

Джерела: основні (2, 3), додаткові (1, 6), Інтернет-джерела (2).

Тема 2. Зміст забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах та законодавстві (2 год.)

Міжнародні документи ООН у сфері інклюзивної освіти: Загальна Декларація прав людини (1948), Концепція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти (1960), Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (1966), Концепція про права дитини (1989), Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю (2006). Декларації міжнародних Форумів у сфері освіти: Всесвітня декларація про освіту для всіх (1990), Саламанська декларація про принципи, політику та практичну діяльність у галузі освіти осіб з особливими освітніми потребами (1994). Дакарські рамки дій. Освіта для всіх: Інчхонська декларація. Освіта – 2030: забезпечення загальної інклюзивної і справедливої якісної освіти та навчання протягом усього життя (2015).

Ключові слова: права людини, Саламанська декларація, Дакарські рамки дій, Інчхонська декларація.

Джерела: основні (2,3).

Тема 3. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти (2 год.)

Законодавство України щодо забезпечення права дітей із особливими освітніми потребами на інклюзивну освіту. Укази Президента України у сфері інклюзивної освіти. Основні положення Постанов Кабінету Міністрів України, що регламентують надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами. Накази Міністерства освіти і науки України щодо організації інклюзивного навчання. Концепція створення та розвитку системи раннього втручання в Україні.

Ключові слова: Законодавство України, Постанови Кабінету Міністрів України, Накази Міністерства освіти і науки України, система раннього втручання.

Джерела: основні (2, 3), додаткові (7), Інтернет-джерела (1, 2, 3, 4, 10).

Тема 4. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти (2 год.)

Впровадження інклюзивної освіти в США: передумови, нормативно-правове забезпечення, мережа закладів. Досвід впровадження інклюзивної освіти в країнах Європи (Італія, Австрія, Бельгія, Нідерланди, Швеція, Німеччина, Норвегія, Фінляндія).

Ключові слова: впровадження інклюзивної освіти, зарубіжний досвід, американська система інклюзивної освіти, європейська система інклюзивної освіти.

Джерела: основні (3), додаткові (4), Інтернет-джерела (5).

Змістовий модуль 2. Державно-громадське управління інклюзивною освітою

Тема 5. Управління інклюзивною освітою (2 год.)

Рівні управління інклюзивною освітою (вищий, центральний, обласний, місцевий). Повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері інклюзивної освіти. Роль громадських організацій та батьківських об'єднань у розвитку інклюзивної освіти.

Ключові слова: управління інклюзивною освітою, рівні управління, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, громадські організації, батьківські об'єднання, заклади дошкільної освіти.

Джерела: основні (2, 3), додаткові (7), Інтернет-джерела (2).

Тема 6. Характеристика мережі закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами (2 год.)

Комбінована система надання освітніх послуг дітям з особливими освітніми потребами: заклади дошкільної освіти для дітей з ООП, заклади загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням, навчально-реабілітаційні центри; інклюзивно-ресурсний центр, його функції та завдання інклюзивно-ресурсних центрів; ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти. Міжгалузева підтримка дітей з ООП.

Ключові слова: інклюзивна група, санаторна група, ЗДО компенсуючого типу, інклюзивний клас, навчально-реабілітаційний центр, інклюзивно-ресурсний центр, ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти, міжгалузева підтримка дітей з ООП.

Джерела: основні (2, 3), додаткові (6, 7, 8), Інтернет-джерела (7).

Змістовий модуль 3. Дитина з особливими освітніми потребами

Тема 7. Особливості психофізичного розвитку дітей з ООП (2 год.)

Основні етапи розвитку дитини. Зовнішні (екзогенні) та внутрішні (ендогенні) чинники відхилення у здоров'ї. Зміни та модифікації у вікових періодах розвитку: еволюційні, революційні, ситуаційні. Класифікація психофізичних порушень розвитку. Категорії з ООП та їх характеристика.

Ключові слова: особливості психофізичного розвитку, порушення розвитку, обмежені можливості, класифікація психофізичних порушень, категорії (типи) особливих освітніх потреб (труднощів).

Джерела: основні (3), додаткові (1, 2), Інтернет-джерела (2).

Тема 8. Індивідуальний підхід та етапи соціалізації дітей з ООП (2 год.)

Сутність поняття «соціалізація дитини з ООП». Основні принципи соціалізації дитини з ООП. Проектування етапів соціалізації дитини з ООП. Роль сім'ї у соціалізації дитини з ООП. Ставлення батьків до дитини із порушеннями у розвитку (за В. Соммерс). Психолого-педагогічні та соціально-економічні умови соціалізації дитини з ООП у закладах освіти.

Ключові слова: соціалізація, принципи соціалізації, фактори соціалізації, етапи соціалізації.

Джерела: основні (1, 3), додаткові (2, 3), Інтернет-джерела (1, 10).

Змістовий модуль 4. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти

Тема 9. Дизайн інклюзивного освітнього середовища (2 год.)

Дизайн у сфері освіти. Принципи дизайну та особливості його застосування в інклюзивному освітньому середовищі. Облаштування просторово-фізичного інклюзивного освітнього середовища для дітей з ООП. Медіатека та ресурсна кімната.

Ключові слова: дизайн, освітнє середовище, розумне пристосування, допоміжні технології, адаптація, модифікація, ресурсна кімната, медіатека.

Джерела: основні (3), додаткові (1, 2, 6), Інтернет-джерела (6, 10).

Тема 10. Психолого-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами (2 год.)

Основні завдання та функції психолого-педагогічного супроводу. Організація командної роботи психолого-педагогічного супроводу. Асистент вихователя (вчителя) як учасник освітнього процесу. Взаємодія усіх учасників психолого-педагогічного супроводу в освітньому процесі.

Ключові слова: психолого-педагогічний супровід, команда психолого-педагогічного супроводу (КППС), асистент вихователя (вчителя), асистент дитини.

Джерела: основні (1, 3), додаткові (2, 5, 6), Інтернет-джерела (8, 10).

Тема 11. Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами (2 год.)

Індивідуальна програма розвитку дитини з ООП. Етапи виконання індивідуальної програми розвитку. Індивідуальний навчальний план та індивідуальна навчальна програма.

Ключові слова: індивідуальна програма розвитку, індивідуальна навчальна програма, індивідуальний навчальний план.

Джерела: основні (1, 3), додаткові (9), Інтернет-джерела (2, 6).

Тема 12. Навчання в інклюзивному освітньому середовищі (2 год.)

Визначення рівня підтримки у дітей з особливими освітніми потребами. Рівні підтримки в освітньому процесі ЗДО та початкової школи. Порядок організації інклюзивного навчання у закладах освіти. Диференційований та індивідуальний підходи у навчанні дітей з ООП. Сутність традиційного інтенсивного навчання в інклюзивному освітньому середовищі. Стратегії когнітивного навчання в інклюзивному освітньому середовищі.

Ключові слова: рівні підтримки, диференційований підхід, індивідуальний підхід, інклюзивне освітнє середовище, когнітивне навчання.

Джерела: основні (1, 3), додаткові (3, 5), Інтернет-джерела (1, 9, 10).

Тема 13. Додаткові освітні послуги в інклюзивному освітньому середовищі (2 год.)

Сутність поняття «додаткові освітні послуги» в сфері інклюзивної освіти. Види додаткових освітніх послуг для дітей з ООП та їх мета. Надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з ООП.

Ключові слова: додаткові освітні послуги, корекційно-розвиткові послуги.

Джерела: основні (1, 3), додаткові (2, 6), Інтернет-джерела (1, 2, 10).

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	2	2	2	2	5	5
Відвідування семінарських занять	1	4	4	2	2	4	4	5	5
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	4	40	2	20	4	40	5	50
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом:			83		59		81		95
Максимальна кількість балів: 318 Розрахунок коефіцієнта: $318 : 60 = 5,3$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль	Завдання самостійної роботи	Бали
Модуль 1. Нормативно-правові основи курсу та управління інклюзивною освітою	Створити глосарій основних дефініцій навчальної дисципліни «Інклюзивна освіта» з посиланням на джерело інформації (не менше 10). Аргументувати свій вибір із позиції їх актуальності.	5
	Проаналізувати переваги й ризики інклюзивної освіти для дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами, їхніх батьків, вихователів, суспільства (для однієї із категорій за вибором студента).	5
Модуль 2. Державно-громадське управління інклюзивною освітою	Розробити модель міжгалузевої підтримки дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами. В її основі – взаємодія закладів системи Міністерства освіти і науки України, закладів Міністерства соціальної політики України та закладів, які підпорядковані Міністерству охорони здоров'я.	5
	Проаналізувати Положення про інклюзивно-ресурсний центр (2017) та Положення про ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти (2018) – у формі таблиці..	5
Модуль 3. Дитина з особливими освітніми потребами	Охарактеризувати категорії дітей з особливими освітніми потребами за різними класифікаційними ознаками (у формі таблиці).	5
	Опрацювати навчально-методичний посібник «Путівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами» за заг. ред. А. А. Колупаєвої та розробити рекомендації (до 10 позицій) для батьків дитини дошкільного віку з певною особливою освітньою потребою (категорія порушення за вибором студента).	5

Модуль 4. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти	Розробити дизайн інклюзивного освітнього середовища для дитини дошкільного віку з ООП в ЗДО/або вдома (форма представлення, вік дитини та категорія порушення на вибір студента) та описово представити його особливості.	5
	Підготувати збірку ігор і вправ (не менше 10) для дітей раннього та дошкільного віку з обмеженими можливостями здоров'я (в таблиці).	5
Максимальна кількість балів:		40

Кількість балів за виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання завдань – 1 бал;
- повний обсяг виконання завдань – 1 бал;
- якість виконання завдань – 1 бал;
- академічна доброчесність – 1 бал;
- творчий підхід до виконання завдань – 1 бал.

Детальні критерії оцінювання самостійної роботи подано в електронному курсі до дисципліни

(URL: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=20100>)

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється у формі модульних контрольних робіт, кожна з яких відповідає завданням окремого змістового модулю. Модульна контрольна робота здійснюється шляхом контрольного тестування (25 тестових завдань). Кожне правильно виконане завдання оцінюється в 1 бал. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за виконання модульної контрольної роботи, – 25.

Підсумкова кількість балів мак – 25	Критерії оцінювання
23 – 25	Відмінний рівень знань у межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
20 – 22	Високий рівень знань у межах обов'язкового матеріалу без грубих помилок.
18 – 19	Достатній рівень знань з незначною кількістю помилок.
16 – 17	Посередній рівень знань із значною кількістю недоліків.
13 – 15	Мінімально можливий допустимий рівень знань.
0 – 12	Низький рівень знань, необхідне доопрацювання навчального матеріалу.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Формою контролю є іспит, який проводиться за трансферно-рейтинговою системою набору балів під час вивчення дисципліни «Інклюзивна освіта». Розрахунок балів подано у таблиці 6.1. Накопичені бали студент може відслідкувати у журналі оцінок.

7. Навчально-методична картка дисципліни «Інклюзивна освіта»

Разом: 120 год., лекції – 26 год., семінарські заняття – 30 год., самостійна робота - 26 год., МКР – 8 год., семестровий контроль – 30 год.

Модулі	Змістовий модуль I.				Змістовий модуль II		Змістовий модуль III		Змістовий модуль IV				
Назва модуля	Нормативно-правові основи курсу та управління інклюзивною освітою				Державно-громадське управління інклюзивною освітою		Дитина з особливими освітніми потребами		Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти				
Кіл-сть балів за модуль	83 бали				59 балів		81 бал		95 балів				
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекцій	Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи (1 б.)	Зміст забезпечення інкл. освіти у міжнар. документах та законодавстві (1 б.)	Національне законодавство у сфері інкл. освіти (1 б.)	Зарубіжний досвід інкл. освіти (1 б.)	Управління інклюзивною освітою (1 б.)	Характеристика мережі закладів освіти для дітей з ООП (1 б.)	Особливості психофізичного розвитку дітей з ООП (1 б.)	Індивідуальний підхід та етапи соціалізації дітей з ООП (1 б.)	Дизайн інкл. освітнього середовища (1 б.)	Псих.-пед. супровід дитини з ООП (1 б.)	Інд. програма розвитку дитини з ООП (1 б.)	Навчання в інкл. освітн. середовищі (1 б.)	Дод. освітні послуги в інклюзивному освітньому середовищі (1 б.)
Теми семінарських занять	Інкл. освіта: сутність, завдання та принципи (11б.)	Зміст забезпечення інкл. освіти у міжнар. документах та законодавстві (11 б.)	Нац. законодавство у сфері інкл. освіти (11 б.)	Заруб. досвід інкл. освіти (діти дошк. віку) (11 б.)	Управління інклюзивною освітою в Україні (11.б.)	Характеристика мережі ЗДО для дітей з ООП (11 б.)	Особливості психофізичного розвитку дітей дошк. віку з ООП (22 б.)	Індив. підхід та етапи соціалізації дітей дошк. віку з ООП (22 б.)	Дизайн інкл. освітнього середовища ЗДО (11 б.)	Псих.-пед. супровід дитини дошк. віку з ООП (11 б.)	Інд. програма розвитку дитини дошк. віку з ООП (11 б.)	Докільна освіта в інкл. освітньому середовищі ЗДО. (11б.)	Дод. освітні послуги для дітей дошк. віку в інкл. освіт. середовищі (11 б.)
Самостійна робота	10 балів				10 балів		10 балів		10 балів				
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 25 балів				Модульна контрольна робота 25 балів		Модульна контрольна робота 25 балів		Модульна контрольна робота 25 балів				
Підсумковий контроль	Іспит												

Максимальна кількість балів: 318 / Розрахунок коефіцієнта: 318 : 60 = 5,3

8. Рекомендовані джерела:

Основна (базова):

1. Компанець Н. М., Луценко І. В., Коваль Л. В. Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ДНЗ. Навчально-методичний посібник. Київ : Видавнича група «Атопол», 2018. 100 с.

2. Основи інклюзивної освіти. Навчально-методичний посібник / за заг. ред. Колупаєвої А. А. Київ: «А.С.К.», 2012. 308 с.

3. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агенство «Україна», 2019. 300 с.

Додаткова:

1. Індекс інклюзії: дошкільний навчальний заклад: Навчально-методичний посібник / Кол. упорядників: Патрикеева О. О., Дятленко Н. М., Софій Н. З., Найда Ю. М. Під заг. ред. Шинкаренко В. І. Київ: ТОВ «Видавничий дім Плеяди», 2013. 100 с.

2. Інклюзивна освіта від А до Я: порадник для педагогів і батьків / Укладачі Н. В. Заєркова, А. О. Трейтяк. Київ, 2016. 68 с.

3. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років. / наук. кер. проекту В. О. Огнев'юк; авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богиніч, В. М. Вертугіна [та ін.]; наук. ред. Г. В. Беленька; Київ ун-т ім. Бориса Грінченка. Київ: Київ ун-т ім. Бориса Грінченка, 2020. 440 с.

4. Кайдалова Г. П. Досвід зарубіжних країн у запровадженні інклюзивного навчання в Україні. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал* / МОН України, Сумський держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка ; [редкол.: А. А. Сбруєва, О. Є. Антонова, Дж. Бішоп та ін.]. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2015. № 6 (50). С. 108–113.

5. Компанець Н. М., Луценко І. В. Моделювання індивідуального розвитку дитини з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного ДНЗ : Навчально-методичний посібник Київ: 2017. 66 с.

6. Кравченко Г.Ю., Сіліна Г.О. Інклюзивна освіта в ДНЗ. Київ: Ранок, 2019. 36 с.

7. Луценко І. Організаційні та нормативно-правові аспекти запровадження інклюзивної освіти у дошкільних навчальних закладах *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2016. № 2. С. 44–49.

8. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник / За заг. ред. М. А. Порошенко та ін. Київ: 2018. 252 с.

9. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник / Під заг. ред. Н. З. Софій. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 66 с.

Інтернет-джерела:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні (Стандарт); Методичні рекомендації до БКДО / вебсайт МОН. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini> (дата звернення 21.08.2022).

2. Зміни, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами / Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 765. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/765-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення 21.08.2022).

3. Концепція розвитку інклюзивної освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2010 № 912. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-kontseptsii-rozvitku-inklyuzivnogo-navchannya> (дата звернення: 25.08.2022).

4. Концепція створення та розвитку системи раннього втручання / Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26 травня 2021 р. № 517-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/517-2021-%D1%80#Text> (дата звернення 28.08.2022).

5. Лукіна Т., Шошова А. Реалізація державної освітньої політики щодо дітей з особливими освітніми потребами: зарубіжні підходи. URL: https://lib.iitta.gov.ua/714558/1/apdyo_2014_3_23.pdf (дата звернення 22.08.2022).

6. Методичний посібник для педагогів закладів дошкільної освіти. Тема: «Інклюзивна освіта в умовах закладу дошкільної освіти». URL: <https://vseosvita.ua/library/metodicnij-posibnik-dla-pedagogiv-zakladiv-doshkilnoi-osviti-tema-inklyuzivna-osvita-v-umovah-zakladu-doshkilnoi-osviti-118674.html> (дата звернення 27.08.2022)

7. Положення про інклюзивно-ресурсний центр / Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-п> (дата звернення 20.08.2022).

8. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти / Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 року № 609. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-polozhennya-pro-komandu-psihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditini-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-v-zakladi-zagalnoyi-serednoyi-ta-doshkilnoyi-osviti> (дата звернення 24.08.22).

9. Про визначення рівня підтримки у дітей з особливими освітніми потребами, які здобувають дошкільну освіту в інклюзивних групах / Лист МОН України №1/23180-21 від 30.12.2021. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/2021/12/31/Lyst.MON-1-23180-21.30.12.2021.pdf> (дата звернення 14.08.22).

10. Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2022/2023 навчальному році/ Лист МОНУ від 27.07.2022 № 1/8504-22. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-okremi-pitannya-diyalnosti-zakladiv-doshkilnoyi-osviti-u-20222023-navchalnomu-roci> (дата звернення 25.08.2022).

Додаткові ресурси:

1. Електронний навчальний курс «Інклюзивна освіта» (1 курс, спп, ДО). URL: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=20100> – для студентів денної і заочної форми навчання